

Спортивні ігри. 2016. Рр. 85-89.

10. Круцевич Т.Ю. Воробьев М.И. Контроль в физическом воспитании детей, подростков и юношей. Киев : ТОВ "Поліграф-Експрес", 2005. 195 с.

11. Кузнецова О.Т., Куц О.С. Методика підвищення розумової і фізичної працездатності студентів з низьким рівнем фізичної підготовленості: Метод. посібник. Л. : НВФ „Українські технології”, 2005. 175 с.

12. Мандриков В.Б. Физические качества человека. Выносливость и быстрота. Методы развития и контроля : метод. рекомендации. Волгоград, 2014. 10 с.

13. Стригин В.В., Петров А.Ю. Здоровьесбережение в современном образовательном учреждении: монография. Челябинск: Изд-во ЧГПУ, 2004. 171 с.

14. Теория и методика физического воспитания : учебник: в 2-х т. / под ред. Т. Ю. Круцевич. К., 2003. Т. 1. 424 с.

References

1. Indyk P.M., Siryk A.Ye. (2017). Badminton : navchal'no-metodychnyy posibnyk [Badminton: a textbook]. Sumy, Ukraine. 111.

2. Smyrnov Yu. P. (2000). Badmynton: Uchebnyk dlya ynstytutov fizycheskoy kul'tury [Badminton: A textbook for institutes of physical culture]. Moscow, Russia. 320.

3. Vylenskyy M.Ya., Horshkov A.H. (2012). Fyzycheskaya kul'tura y zdorovyy obraz zhyzny studenta : uchebnoe posobyе [Physical culture and a healthy way of life of the student: the textbook]. Moscow, Russia. 231.

4. Vemyhora V.V., Frolova L.S. (2015). Sportyvni hry : nastil'nyy tenis, badminton: navchal'no-metodychnyy posibnyk [Sports games: table tennis, badminton: a textbook]. Cherkasy, Ukraine. 69.

5. Volkov V. (2008). Osnovy teorii y ta metodyky fizychnoyi pidhotovky student's'koyi molodi : navchal'nyy posibnyk [Fundamentals of theory and methods of physical training of student youth: a textbook]. Kyiv, Ukraine. 256.

6. Volkova N.P. (2007). Pedahohika : navch. posib. [Pedagogy: textbook]. Kyiv, Ukraine. 616.

7. Hryban H.P. (2009). Zhyttyediyal'nist' ta rukhova aktyvnist' studentiv [Life and physical activity of students]. Zhytomyr, Ukraine. 593.

8. Hryban H.P. (2013). Metodychna systema fizychnoho vykhovannya studentiv ahrarnykh universytetiv [Methodical system of physical education of students of agrarian universities]: Abstracts of Doctor's thesis. Kyiv, Ukraine. 40.

9. Kroshka S.A., Varfolomyeyeva K.V. (2016). Badminton yak zasib formuvannya motyvatsiyi do zanyat' fizychnoyu kul'turoyu ta sportom ditey seredn'oho shkil'noho viku. Kharkivs'ka derzhavna akademiya fiz. kul'tury. Sportyvni hry [Badminton as a means of forming motivation for physical education and sports for middle school children. Kharkiv State Academy of Phys. culture. Sports games]. 85-89.

10. Krutsevych T.Yu. Vorob'ev M.Y. (2005). Kontrol' v fizycheskom vospytanyy detey, podrostkov y yunoshey [Control in the physical education of children, adolescents and young people]. Kyiv, Ukraine. 195.

11. Kuznetsova O.T., Kuts O.S. (2005). Metodyka pidvyshchennya rozumovoyi i fizychnoyi pratsezdatsnosti studentiv z nyz'kym rivnem fizychnoyi pidhotovlenosti: Metod. posibnyk [Methods of improving mental and physical performance of students with low levels of physical fitness: Method. manual]. Lviv, Ukraine. 175.

12. Mandrykov V.B. (2014). Fyzycheskye kachestva cheloveka. Vynoslyvost' y bystrota. Metody razvytyya y kontrolya : metod. rekomendatsyy [Physical qualities of the person. Endurance and speed. Methods of development and control: method. recommendations]. Volhohrad, Russia. 10.

13. Stryhyn V.V., Petrov A.Yu. (2004). Zdorov'esberezhenye v sovremennom obrazovatel'nom uchrezhdenyy: monohrafiya. Chelyabynsk, Russia. 171.

14. Krutsevych T.Yu. (Ed.). (2003). Teoryya y metodyka fizycheskoho vospytanyya : uchebnyk: v 2-kh t. [Theory and methods of physical education: a textbook]. Kyiv, Ukraine. Т. 1. 424.

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2022.3K(147).59

УДК 378.091.12:796.011(73)(043)

Мединський С.В.

*доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри теорії і методики фізичного виховання та спортивних дисциплін
Мелітопольського державного педагогічного університету
імені Богдана Хмельницького, м. Мелітополь
ORCID: 0000-0001-6082-6566*

ФОРМУВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ОСВІТНЬОЇ ТРАЄКТОРІЇ НАВЧАННЯ ФАХІВЦІВ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ (НА ПРИКЛАДІ США)

У статті здійснено комплексний аналіз особливостей концептуальних засад, змісту та організації системи формування індивідуальної освітньої траєкторії професійної підготовки фахівців із фізичного виховання й спорту в США. Формування індивідуальної освітньої траєкторії є важливим інструментом, спрямованим на можливість здобувача особисто формувати подальшу професійну діяльність, будувати індивідуальну кар'єру та досягти високого профе-

сійного рівня. **Методологічну основу** дослідження становить комплекс порівняльної педагогіки, спрямований на розкриття та теоретичне узагальнення особливостей, концептуальних засад, змісту та організації системи забезпечення формування індивідуальної освітньої траєкторії навчання фахівців із фізичного виховання й спорту в США. **Мета** дослідження полягає у здійсненні комплексного аналізу особливостей концептуальних засад, змісту та організації системи формування індивідуальної освітньої траєкторії впродовж професійної підготовки фахівців із фізичного виховання й спорту в США. Проведені дослідження дозволяють стверджувати, що традиційна програма підготовки фахівців фізичного виховання і спорту у Сполучених Штатах Америки зазвичай складається з наступних блоків дисциплін: загальної освіти (general education), галузі знань (field of knowledge (Lower Division)), академічної спеціалізації (academic specialization (major)). У дослідженні безпосередньо розкрито концептуальне та змістове наповнення означених освітніх блоків на прикладі академічної спеціалізації «фізичне виховання, педагогічна освіта» (Physical Education Teacher Education) Каліфорнійського державного університету Лонг Біч. Зроблено **висновки**, що можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії наявна у здобувачів освіти при опануванні двох початкових блоків: блоку загальної освіти та блоку галузі знань. В університетах США, блок академічної спеціалізації є фаховим та чітко визначеним ЗВО. В університетах наявна дієва система поточного контролю якості знань здобувачів, що визначає можливість продовження (вступу на) навчання за блоком академічної спеціалізації.

Ключові слова: індивідуальна освітня траєкторія, професійна підготовка, фізичне виховання, спорт, США.

Medynskiy S. Formation of individual educational tractor training of specialists in physical education and sports (on the example of the USA). The article provides a comprehensive analysis of the features of the conceptual foundations, content and organization of the system of formation of individual educational trajectory of professional training of specialists in physical education and sports in the United States. Study programs for physical education and sports area in the United States usually consists of three blocks: the block of general education, the block of field of knowledge (Lower Division), the block of disciplines of academic specialization (major). **The methodological** basis of the study is a set of comparative pedagogy aimed at revealing and theoretical generalization of the conceptual foundations, content and organization of the system to ensure the formation of individual educational trajectory of training in physical education and sports in the United States. Therefore, **the purpose** of the article is to determine and theoretically generalize the features of the conceptual principles, content and organization of the formation of individual educational trajectory of professional training of specialists in physical education and sports in the United States universities. **It is concluded** that the possibility of forming an individual educational trajectory is available to students when they study block of general education and block of the field of knowledge (Lower Division). Block of general education disciplines at the California State University Long Beach consists of three combined parts: the Foundation, the Exploration, and the Capstone The main purpose of general education disciplines are to help students develop the knowledge and skills necessary for critical research, to form an individual educational trajectory, effective communication, responsible lifestyle in the diversity of a changing world. The content of the disciplines for the major (block of academic specialization) is clearly defined by universities. USA universities have an effective system of current quality control of applicants' knowledge, which determines the possibility of admission to study at the major program (academic specialization block).

Key words: individual educational trajectory, professional training, physical education, sports, USA

Постановка проблеми. Формування індивідуальної освітньої траєкторії є важливим інструментом, спрямованим на можливість здобувача особисто формувати подальшу професійну діяльність, будувати індивідуальну кар'єру та досягти високого професійного рівня. У закладах вищої освіти (ЗВО), можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії надається через індивідуальний вибір навчальних дисциплін у рамках вибіркового блоку. Дослідження досвіду США, де уже протягом десятиліть у ЗВО успішно функціонує система формування індивідуальної освітньої траєкторії, є важливим компонентом успішної імплементації такої системи в Україні. Вважаємо, що у вищій школі України актуальним є аналіз досвіду шляхів реалізації формування індивідуальної освітньої траєкторії безпосередньо у фізкультурно-спортивній освіті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Законом України «Про освіту» визначається, що індивідуальна освітня траєкторія є персональним шляхом реалізації особистісного потенціалу здобувача освіти, який формується з урахуванням його здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей і досвіду, ґрунтується на виборі здобувачем освіти видів, форм і темпу здобуття освіти, суб'єктів освітньої діяльності та запропонованих ними освітніх програм, навчальних дисциплін і рівня їх складності, методів і засобів навчання [2].

Сучасна наукова педагогічна думка трактує професійну фізкультурно-спортивну освіти як інтегровану галузь педагогічного знання. Відзначається, що актуальними є проблеми: дослідження методичних особливостей навчання студента у сфері фізичного виховання в процесі його професійної підготовки [8, с. 107-108]; формування професійного стилю вчителя фізичної культури в освітньому процесі [7, с. 145]; формування високого рівня педагогічної майстерності в рамках особистісно-орієнтованого навчання, оскільки майбутній викладач фізичної культури формується не тільки за умов успішного засвоєння ЗУН, а й постійної особистої роботи над власними

фізичними, інтелектуальними та духовними кондиціями [5, с. 90]; забезпечення вільного вибору навчальних дисциплін задля підготовки конкурентоспроможних фахівців професійної освіти у педагогічних університетах, які здатні до постійного розвитку та самостійного прийняття рішень [4, с. 122]; сутності та ролі самостійної діяльності студента з позицій новітніх та альтернативних напрямів у системі педагогічних наук [9, с. 271].

Дослідження зарубіжного досвіду професійного становлення майбутніх учителів дозволяють: окреслити основні його тенденції: диверсифікацію форм і методів, що забезпечують професійне становлення; гуманізацію та гуманітаризацію як невід'ємні ознаки змісту і методів вищої педагогічної освіти; інформатизацію навчального процесу; інтернаціоналізацію у поєднанні з розвитком національного потенціалу змісту професійної підготовки відкривають нові можливості для вдосконалення системи професійного становлення майбутніх учителів в Україні [3, с. 37-38]; аналіз різних видів і форм педагогічних інновацій у закордонній педагогічній освіті, що можуть знайти місце у підготовці вчителів в Україні, дає змогу виокремити й узагальнити основні перспективи змін у педагогічній діяльності викладачів і студентів у процесі інноваційного навчання порівняно з традиційним [1, с. 75-76]; розкриття та теоретичне узагальнення особливостей концептуальних засад та змісту та організації системи забезпечення якості професійної підготовки фахівців із фізичного виховання й спорту в США [6, с. 44].

Методологічну основу дослідження становить комплекс порівняльної педагогіки (аналізу, пошуку, синтезу та узагальнення праць вітчизняних і зарубіжних науковців, офіційних і нормативних документів, оригінальних документальних джерел; порівняння для соціально-педагогічних фактів, явищ й результатів; компонентно-структурний – для виокремлення основних компонентів забезпечення якості системи професійної підготовки фахівців із фізичного виховання і спорту, обґрунтування провідних принципів і функцій; інтерпретаційно-аналітичний – для здійснення концептуального аналізу, формування узагальнених висновків, оцінок, виявлення раціонального й практично-ціннісного; статистичний аналіз) спрямований на розкриття та теоретичне узагальнення особливостей концептуальних засад, змісту та організації системи забезпечення формування індивідуальної освітньої траєкторії навчання фахівців із фізичного виховання й спорту в США.

Мета дослідження полягає у здійсненні комплексного аналізу особливостей концептуальних засад, змісту та організації системи формування індивідуальної освітньої траєкторії впродовж професійної підготовки фахівців із фізичного виховання й спорту в США.

Виклад основного матеріалу. Провідні концепції професійної підготовки фахівців фізичного виховання і спорту у США визначають умови формування професійно-педагогічної та соціально-активної спрямованості особистості; професійно-особистісний розвиток майбутнього фахівця фізичного виховання та спорту та його готовність до професійної діяльності. Розширений список умінь випускників, про який зазвичай заявляють в коледжах і університетах, включає в себе: критичне мислення і розв'язання проблем; кілька напрямків знань в галузі природничих наук і математики, соціальних наук, гуманітарних наук і мистецтв; комунікативні навички, в тому числі спілкування і кореспонденцію; технології та інформаційну грамотність; чутливість до різноманітності, у тому числі мультикультурні та міжкультурні компетенції для участі в плюралістичній демократії; глобальну, громадянську, екологічну відповідальність та діяльність; навички міжособистісного спілкування, в тому числі роботу в команді та співробітництво; самосвідомість; моральність і етичність у міркуваннях і діях; інтеграцію знань з різних джерел.

Згідно інформації асоціації Американських коледжів навчальний план є формальною програмою для навчання студентів в здобутті вищої освіти. Термін навчальний план, в широкому сенсі, включає в себе [11]:

- цілі для навчання студентів (знання, уміння і навички),
- зміст, перелік дисциплін, що опановують студенти,
- послідовність, порядок в якому представлена навчальна концепція,
- навчальні методи та види діяльності,
- навчальні ресурси (матеріал і завдання),
- оцінювання, методи, що використовуються для оцінки успішності студентів як результату навчання,
- коригування процесів викладання та навчання на основі досвіду та системи оцінювання.

Проведені дослідження дозволяють стверджувати, що традиційна програма підготовки фахівців фізичного виховання і спорту у Сполучених Штатах Америки зазвичай складається з таких блоків дисциплін:

- загальної освіти,
- галузі знань,
- академічної спеціалізації (рис. 1).

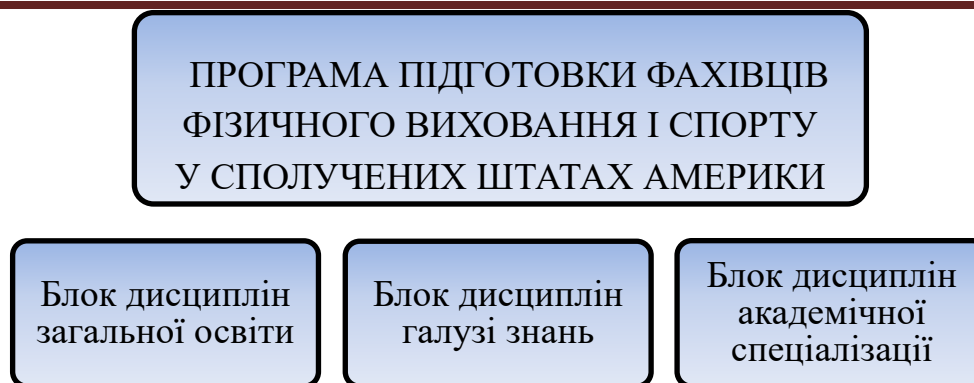

Рис. 1. Блоки дисциплін програми підготовки фахівців фізичного виховання і спорту у Сполучених Штатах Америки.

Блок дисциплін загальної освіти це група дисциплін, розроблена, щоб забезпечувати основу для навчання та розвитку практичних умінь і навичок, які допоможуть студентам досягти успіху в навчанні і професійній діяльності. Головною метою блоку є формування допитливих, освічених і високоморальних громадян, які спрямовані на успіх в майбутньому навчанні і які готові та здатні до ефективної праці у своїх громадах. Основне призначення дисциплін загальної освіти – допомогти студентам розвивати знання і навички, необхідні для критичного дослідження, ефективного спілкування, та відповідального способу життя в різноманітних мінливого світу.

Сутність загальної освіти полягає у тому, щоб допомогти студентам зрозуміти що вони не є особистостями, які існують окремо від суспільства, а є людьми, які є його складовою. Традиційно, в університетах та коледжах США до блоку дисциплін загальної освіти відносять:

- природничі науки – спрямовані на вивчення фізичного довкілля та формування навичок операцій щодо вимірювань та засвоєння математичного апарату для аналізу отриманих результатів;

- гуманітарні науки – складаються із компонентів літератури, історії і культури як загалом так і американського суспільства безпосередньо, мови та філософії. Вони спрямовані на розвиток у студентів розуміння суті існування людини та людських цінностей як у контексті історичного розвитку, так і у різноманітності світових культур; основ письма, спілкування, різноманітності творчої діяльності; відповідальності за життя;

- соціологічні та біхевіориські науки – дозволяють студентам зрозуміти суть особистісних, міжособистісних та суспільних чинників, які присутні у житті кожної людини, а також дослідити їх із наукової точки зору за допомогою концептів, принципів та методів наукового дослідження.

Й. Ратсліфф (J. Ratcliff), характеризуючи навчальні плани вищих навчальних закладів відмічає, що вони складаються із дисциплін загальної освіти (набираючи при цьому 37,6 % від загальної частки дисциплін необхідних для здобуття диплому бакалавра), академічної спеціалізації та виборних дисциплін. Причина для такої конфігурації полягає у тому, що самк за рахунок блоку дисциплін у здобувачів є можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії, яка надається через індивідуальний вибір навчальних дисциплін, щоб гарантувати, що випускники здобудуть компетентності необхідні громадянам 21 століття [12, с. 159].

Блок дисциплін галузі знань полягає у вивченні змісту академічної галузі, в якій збирається працювати майбутній фахівець та у освоєнні того як застосувати отримані знання. До цього блоку відносимо групу базових дисциплін фахової спрямованості фахівців фізичного виховання і спорту, а саме: педагогічних, тренерсько-інструкторських, оздоровчо-реабілітаційних та управлінських напрямків. Сюди включаються як велика кількість академічних дисциплін так і їх комбінації та міждисциплінарні дисципліни. У рамках цього блоку здобувачі освіти також мають можливість формувати індивідуальну освітню траєкторію.

Блок дисциплін академічної спеціалізації визначає професійно-фаховий рівень підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту, передбачає оволодіння спеціалізованим обсягом знань умінь і навичок, що формується академічною спеціалізацією та визначається як академічним навчанням так і тривалою практичною підготовкою. Окремо зауважимо, що практика надає студентам можливість для росту і розвитку практичних навичок. Вона охоплює відповідні аспекти викладання, навчання і вивчення рухової діяльності, фітнес оцінювання, тестування та створення програм тренувань. Крім того, в центрі уваги програм практики просвітницька робота щодо здорового способу життя, охорони навколишнього середовища, а також управління і адміністрування клубів та оздоровчих процедур. Як правило, цей блок є базовою основою академічної спеціалізації, структурні компоненти якого є чітко визначені ЗВО та не можуть бути змінені здобувачем.

Розглянемо безпосередньо можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії навчання на прикладі академічної спеціалізації «фізичне виховання, педагогічна освіта» (Physical Education, Teacher Education).

У Каліфорнійському державному університеті Лонг Біч академічна спеціалізація PETE знаходиться у галузі кінезіології і стандартно вимагає нагромадження 120 навчальних кредитів для здобуття ступеня бакалавра. По завершенні навчання випускник отримує ступінь бакалавра мистецтв з кінезіології з академічною спеціалізацією PETE (Bachelor of Arts in Kinesiology Option in K-12 Physical Education – Teacher Education).

Посеместровий навчальний план підготовки бакалавра мистецтв з кінезіології з академічною спеціалізацією PETE в Каліфорнійському державному університеті Лонг Біч наведено у табл. 1.

Таблиця 1

Посеместровий навчальний план підготовки бакалавра мистецтв з кінезіології з академічною спеціалізацією фізичне виховання, педагогічна освіта (Option in K-12 Physical Education – Teacher Education) в Каліфорнійському державному університеті Лонг Біч

Course	Units	Course	Units
Semester 1		Semester 2	
Composition or Oral Communication	3	Oral Communication or Composition	3
MATH 1 or MATH 10 or GE Math	3-4	Math or other GE class	3-4
GE Class (PSY 100)	3	GE Class	3
GE Class	3	GE Class (PSY 141)	3
		KIN Activity units	3
Total Units	12-13	Total Units	15-16
Semester 3		Semester 4	
Critical Thinking	3	GE class	3
GE class	3	GE class (BIO 207)	4
GE class	3	KIN 263	2
GE class (PSY 370)	3	KIN 210	3
BIOL 208	4	KIN 217	2
Total Units	16	Total Units	17
Semester 5		Semester 6	
E Capstone course	3	GE Capstone course	3
KIN 301	3	KIN 312	3
KIN 300	3	PSY 200	3
KIN 315	3	KIN 332I or KIN 335	3
KIN Activity units	3	KIN Activity units	2
Total Units	15	Total Units	14
Semester 7		Semester 8	
GE Capstone course	3	PSY 341	3
KIN 309	3	KIN 427	3
KIN 320	3	KIN 489F	3
GERN 400I or BIO 401	3	KIN 367	3
Electives	3	Electives	3
Total Units	15	Total Units	15
Students should enroll in a four-unit, GE lab science course during the first four semesters. Certificate students take the following electives; HSC 210 or 411A or 411B, KIN 405, KIN 485 and KIN 428/538.			

Навчальна програма цієї академічної спеціалізації відповідає вимогам комісії атестації вчителів штату (Commission on Teacher Credentialing). На додаток до предмету компетенції потенційні вчителі повинні також завершити професійну підготовку у рамках вибраної фахової спеціальності (Single Subject Credential Program) – фізичного виховання [13].

Блок дисциплін загальної освіти складається з трьох об'єднаних частин: фундаментальні (Foundation), дослідницькі (Explorations) та базисні (Capstone) дисципліни. Фундаментальні – це група дисциплін, розроблена, щоб забезпечити фундаментальні навички, необхідні в навчанні.

До блоку дисциплін загальної освіти ставиться вимога опанувати як мінімум 48 кредитів, що визначаються наступними дисциплінами [10]:

- письмове спілкування та критичне мислення (Communication in the English Language and Critical Thinking) – 9 кредитів, вибрати 3 дисципліни з групи А,
- природничі науки і математик (Natural Sciences and Mathematics) – 9 кредитів, вибрати 3

дисципліни з групи В,

– мистецтва та гуманітарні науки (Arts and Humanities) 9 кредитів, вибрати 3 дисципліни з групи С,

– громадянські, соціальні та історичні науки (Citizenship and Social and Behavioral Sciences and History) 12 кредитів, вибрати з 4 дисциплін групи D,

– самоінтеграція (Self-Integration) – як мінімум 3 кредити, вибрати з групи дисциплін Е,

– вибіркові дисципліни (Electives) – як мінімум 3 кредити.

З усіх дисциплін групи А та В фундаментального блоку необхідно отримати бал не нижче «С». Окрім того, важливою складовою вимог до блоку загальної освіти є необхідність набрати, як мінімум 9 кредитів з дисциплін змістовно наближених до блоку дисциплін академічної спеціалізації під час їх опанування.

Блок дисциплін галузі знань, у навчальному закладі до них відносять дисципліни нижчої категорії (Lower Division), обсяг цього блоку складає 30 кредитів, кількість дисциплін – 17.

До блоку дисциплін академічної спеціалізації, тобто дисциплін вищої категорії (Upper Division) у державному університеті штату Каліфорнія Лонг Біч належать дисципліни, загальний обсяг яких складає 40 кредитів. Щоб бути допущеним до навчання за академічною спеціалізацією, студенту необхідно мати мінімальний сумарний бал (Minimum Cumulative GPA) – 2,5, також бал не нижче С з дисциплін «загальна психологія» (PSY 100 – General Psychology), «фізіологія людини» (BIOL 207 – Human Physiology) та «анатомія людини» (BIOL 208 – Human Anatomy).

На додаток до вимог ступеня бакалавра мистецтв в кінезіології та бакалавра наук в області кінезіології, здобувачі, повинні відповідати наступним правилам і вимогам щодо завершення навчання в університеті:

1. Кожна основна дисципліна повинна бути завершена з оцінкою «С» або краще (якщо оцінка нижче, ніж «С» – дисципліна «вивчається» ще раз, допоки не буде успішно завершена, з необхідною вимогою).

2. Дисципліни, які належать до групи академічної спеціалізації не можуть бути замінені без затвердження навчального департаменту університету.

Висновки. Індивідуальна освітня траєкторія дозволяє здобувачу фізкультурно-спортивної галузі у США особисто формувати подальшу професійну діяльність. У випадку ЗВО, індивідуальна освітня траєкторія реалізовується через індивідуальний навчальний план здобувача. Програма підготовки фахівців фізичного виховання і спорту у Сполучених Штатах Америки зазвичай складається з трьох блоків: блоку загальної освіти, блоку галузі знань, блоку дисциплін академічної спеціалізації. Вибіркові освітні компоненти наявні у двох початкових блоках дисциплін: загальної освіти та галузі знань. Блок дисциплін академічної спеціалізації є чітко визначений освітньою програмою. В університетах США наявна дієва система поточного відбору як за результатами опанування окремих дисциплін, так і за середнім балом блоку дисциплін. Традиційно такий відбір застосовують задля продовження (вступу на) навчання з блоку академічної спеціалізації (після двох років навчання).

Список використаних джерел

1. Гончарук В. В., Вітенко В. А., Собченко Т. М., Люльчак С. Ю. Інноваційні процеси у вищій освіті України: врахування зарубіжного досвіду. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи*. 2021. Випуск 80, том 1. С. 75-80.

2. Закон України «Про освіту» від 2 листопада 2021 року № 1838-IX. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T172145.html.

3. Каплінський В. В., Белінська Т. В., Міненко А. О. Особливості зарубіжного досвіду підготовки майбутніх учителів в контексті їх професійного становлення. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*, 2020. № 4(124), С. 32-38.

4. Ляшенко М. Ю. Вільний вибір навчальних дисциплін майбутніми педагогами професійного навчання на основі маркетингового підходу. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи*. 2020, випуск 75, С. 121-125.

5. Максимчук І. А., Сагач О. М., Демченко І. І., Фурдуй С. Б., Максимчук Б. А., Протас О. Л., Межиловська Л. Й., Кузько Е. О. Саморозвиток у контексті формування педагогічної майстерності майбутнього вчителя. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*, 2020. № 2(122), С. 88-95.

6. Мединський С. В. Система забезпечення якості вищої освіти у сфері фізичного виховання і спорту на прикладі США. *Спортивна наука та здоров'я людини*. 2021. №1(5). С. 43-62.

7. Онищук С. О. Формування професійного стилю вчителя фізичної культури в освітньому про-

цесі. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи*. 2019, випуск 66, С. 145-148.

8. Паска М., Демченко І. І., Максимчук Б. А., Зубаль М., Шапаренко І., Мироненко С., Звонар В., Максимчук І. А. Характеристика сучасного стану розвитку педагогічної майстерності майбутніх учителів фізичної культури в процесі професійної підготовки. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*. 2020. № 3(123), С. 106-113.

9. Цюприк А. Я. Проблема самостійної діяльності студентів у системі педагогічних наук. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи*. 2019, випуск 75, С. 270-274.

10. 2021-2022 CSULB Catalog. URL : http://web.csulb.edu/divisions/aa/catalog/2021-2022/bacc_grad_info/bacc_general_ed.html

11. American Association of Colleges. Interdisciplinary Studies. In Liberal Learning and the Arts and Sciences Major, Vol. 2: *Reports from the Fields*. Washington, DC: Association of American Colleges, 1991. 234 p.

12. Ratcliff J. L. The Status of General Education in the Year 2000: Summary of a National Survey. Washington, DC: Association of American Colleges and Universities, 2001. 235 p.

13. Undergraduate Major Advising Handbook 2014-2015 URL: http://www.csulb.edu/kinesiology/docs/Undergraduate_Handbook.pdf

References

1. Honcharuk V.V., Vitenko V.A., Sobchenko T.M., Liulchak S.Yu. (2021). Innovatsiini protsesy u vyshchii osviti ukrainy: vrakhuvannya zarubizhnogo dosvidu [Innovative processes in higher education in Ukraine: taking into account foreign experience]. *Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M.P. Drahomanova. Seria 5. Pedahohichni nauky: realii ta perspektyvy – Scientific Journal of the National Pedagogical Dragomanov University. Series 5. Pedagogical sciences: realities and prospects*, 80, tom 1, 75-80.

2. Zakon Ukrainy «Pro osvitu» vid 2 lystopada 2021 roku № 1838-IX [Law of Ukraine "On Education" of November 2, 2021 № 1838-IX]. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T172145.html.

3. Kaplinskyi V.V., Belinska T.V., Minenok A.O. (2020). Osoblyvosti zarubizhnogo dosvidu pidgotovky maibutnix uchyteliv v konteksti yikh profesiinoho stanovlennia [Features of foreign experience in training future teachers in the context of their professional development]. *Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M.P. Drahomanova. Seria 15. Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoi kultury (fizychna kultura i sport) – Scientific Journal of the National Pedagogical Dragomanov University. Series 15. Scientific and pedagogical problems of physical culture (physical culture and sports)*, 4(124), 32-38.

4. Liashenko M.Yu. (2020). Vilnyi vybir navchalnykh dystsyplin maibutnimy pedahohamy profesiinoho navchannia na osnovi marketynhovoho pidkhodu [Free choice of disciplines by future teachers of vocational training on the basis of marketing approach]. *Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M.P. Drahomanova. Seria 5. Pedahohichni nauky: realii ta perspektyvy – Scientific Journal of the National Pedagogical Dragomanov University. Series 5. Pedagogical sciences: realities and prospects*, 75, 121-125.

5. Maksymchuk I.A., Sahach O.M., Demchenko I.I., Furdui S.B., Maksymchuk B. A., Protas O. L., Mezhylovska L.Y., Kuzko E.O. (2020). Samorozvytok u konteksti formuvannia pedahohichnoi maisternosti maibutnoho vchytelia [Self-development in the context of forming the pedagogical skills of the future teacher]. *Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M.P. Drahomanova. Seria 15. Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoi kultury (fizychna kultura i sport) – Scientific Journal of the National Pedagogical Dragomanov University. Series 15. Scientific and pedagogical problems of physical culture (physical culture and sports)*, 2(122), 88-95.

6. Medynskyi S.V. (2021). Systema zabezpechennia yakosti vyshchoi osvity u sferi fizychnoho vykhovannia i sportu na prykladi SSHA [Quality assurance system of higher education in the field of physical education and sports on the example of the United States]. *Sportyvna nauka ta zdorovia liudyny – Sports science and human health*, 1(5), 43-62.

7. Onyshchuk S.O. (2019). Formuvannia profesiinoho stylu vchytelia fizychnoi kultury v osvitnomu protsesi [Formation of professional style of physical education teacher in the educational process]. *Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M.P. Drahomanova. Seria 5. Pedahohichni nauky: realii ta perspektyvy – Scientific Journal of the National Pedagogical Dragomanov University. Series 5. Pedagogical sciences: realities and prospects*, 66, 145-148.

8. Paska M., Demchenko I.I., Maksymchuk B.A., Zubal M., Shaparenko I., Myronenko S., Zvona V., Maksymchuk I.A. (2020). Kharakterystyka suchasnoho stanu rozvytku pedahohichnoi maisternosti maibutnix uchyteliv fizychnoi kultury v protsesi profesiinoyi pidgotovky [Characteristics of the current state of development of pedagogical skills of future teachers of physical culture in the process of professional training]. *Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M.P. Drahomanova. Seria 15. Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoi kultury (fizychna kultura i sport) – Scientific Journal of the National Pedagogical Dragomanov University. Series 15. Scientific and pedagogical problems of physical culture (physical culture and sports)*, 3(123), 106-113.

9. Tsiupryk A.Ya. (2019). Problema samostiinoyi diialnosti studentiv u systemi pedahohichnykh nauk [The problem of independent activity of students in the system of pedagogical sciences]. *Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M.P. Drahomanova. Seria 5. Pedahohichni nauky: realii ta perspektyvy – Scientific Journal of the National Pedagogical Dragomanov University. Series 5. Pedagogical sciences: realities and prospects*, 75, 270-274.

10. 2021-2022 CSULB Catalog. URL : http://web.csulb.edu/divisions/aa/catalog/2021-2022/bacc_grad_info/bacc_general_ed.html

11. American Association of Colleges. (1991) Interdisciplinary Studies. In Liberal Learning and the Arts and Sciences Major, Vol. 2: *Reports from the Fields*. Washington, DC: Association of American Colleges. 234 p.
12. Ratcliff J. L. (2001). The Status of General Education in the Year 2000: Summary of a National Survey. Washington, DC: Association of American Colleges and Universities. 235 p.
13. Undergraduate Major Advising Handbook 2014-2015 URL: http://www.csulb.edu/kinesiology/docs/Undergraduate_Handbook.pdf

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2022.3K(147).60
УДК 378.37.091

Мехед О.Б.

доктор педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри біології
Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка, м. Чернігів
ORCID: 0000-0001-9485-9139

Мехед Д.Б.

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри кібербезпеки та математичного моделювання
Національного університету «Чернігівська політехніка», м. Чернігів
ORCID: 0000-0003-3905-3620

ПРОФЕСІЙНО-РОЗВИВАЛЬНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, НАПРАВЛЕНОЇ НА ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗДОРОВ'Я МОЛОДІ

Мета статті – охарактеризувати актуальні професійно-розвивальні технології, що можуть бути використані для підготовки вчителів до соціально-педагогічної діяльності, направленої на збереження здоров'я молоді. Успішне вирішення завдань національного виховання безпосередньо пов'язане з удосконаленням підготовки майбутніх педагогів саме у галузі соціально-педагогічної діяльності. Сучасне суспільство ставить перед вчителем завдання бути не тільки неповторною особистістю, носієм загальнолюдських цінностей, глибоких і різноманітних знань та високої культури, а й прагнути до втілення в собі людського ідеалу. Цілісна професійно-педагогічна підготовка майбутнього фахівця до соціально-педагогічної діяльності щодо використання здоров'язберезувальних технологій у практиці біології та основ здоров'я включає: культурно-світоглядний аспект (високий рівень соціокультурної та громадянської компетентності, дотримання морально-етичних норм поведінки в соціумі, усвідомлення мети та завдань педагогіки здоров'я в сучасному суспільстві, активність у соціально-громадському житті держави), соціально-психологічний аспект (досвід педагогічної комунікації з учнями, батьками, вчителями, представниками громадськості; володіння методами психологічної взаємодії з вихованцями; спрямування діяльності на забезпечення морально-психологічного комфорту в навчально-виховному процесі школи); професійно-педагогічний аспект (високий рівень фундаментальних знань з свого фаху, навички використання сучасних технологій збереження та зміцнення всіх складових здоров'я учня; достатній рівень рухової та функціональної підготовленості). Ознайомлення студентів із професійно-розвивальними технологіями уможливить підвищення якості виконання ним функцій соціально-педагогічної діяльності. Ефективність професійної підготовки майбутнього вчителя до соціально-педагогічної діяльності значною мірою визначають його вміння творчо використовувати освітні інновації для збереження здоров'я молоді.

Ключові слова: соціально-педагогічна діяльність, майбутні вчителі, технології підготовки.

Mekhed O., Mekhed D. Professional and developmental technologies for training future teachers for socio-pedagogical activities aimed at maintaining the health of young people. The purpose of the article is to describe the current professional development technologies that can be used to prepare teachers for socio-pedagogical activities aimed at preserving the health of young people. The successful solution of the problems of national education is directly related to the improvement of training of future teachers in the field of socio-pedagogical activities. Modern society challenges the teacher to be not only a unique person, a bearer of universal values, deep and diverse knowledge and high culture, but also to strive for the embodiment of the human ideal. Holistic professional and pedagogical training of future specialists in socio-pedagogical activities on the use of health technologies in the practice of biology and basics of health includes: cultural and ideological aspect (high level of socio-cultural and civic competence, compliance with moral and ethical norms of behavior in society, awareness goals and objectives of health pedagogy in modern society, activity in the social life of the state), socio-psychological aspect (experience of pedagogical communication with students, parents, teachers, members of the public; mastery of methods of psychological interaction with students; psychological comfort in the educational process of the school); professional and